

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 12.12.2012
COM(2012) 747 final

POROČILO KOMISIJE

PETO LETNO POROČILO O IZVAJANJU EVROPSKEGA SKLADA ZA RIBIŠTVO (2011)

{SWD(2012) 424 final}

KAZALO

1.	UVOD	3
2.	DEL I – Izvajanje ESR v skladu s členom 68 uredbe o ESR.....	3
2.1.	Glavni dogodki, trendi in izzivi	3
2.1.1.	Izvrševanje proračuna s strani Komisije	4
2.2.	Tehnična pomoč	4
2.2.1.	Uporaba proračuna za tehnično pomoč s strani držav članic.....	4
2.2.2.	Uporaba proračuna za tehnično pomoč s strani Komisije.....	4
2.3.	Izid strateške razprave iz člena 16(1) in vmesnega vrednotenja ESR	5
3.	Gospodarska uspešnost ribiškega sektorja v obdobju 2010–2011	6
3.1.1.	Ribolovni sektor	6
3.1.2.	Akvakultura.....	6
3.1.3.	Predelava	7
4.	DEL II – Analiza	7
4.1.	Javni in zasebni ukrepi za prilagoditev ribiškega ladjevja.....	7
4.1.1.	Trajna ukinitvev	7
4.1.2.	Prilagoditve ladjevij cenam goriva.....	8
4.2.	Posodobitev v skladu s členom 25(2) direktive o ESR.....	9
4.3.	Izvajanje osi 4 ESR	9
5.	Finančno izvajanje v državah članicah	11

POROČILO KOMISIJE

PETO LETNO POROČILO O IZVAJANJU EVROPSKEGA SKLADA ZA RIBIŠTVO (2011)

1. UVOD

Komisija v skladu s členom 68 uredbe o Evropskem skladu za ribištvo¹ (ESR) vsako leto do 31. decembra Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij predloži poročilo o dejanskem izvajanju ESR, ki temelji na njeni presoji letnih poročil držav članic in drugih razpoložljivih podatkih.

V tem poročilu je obravnavano izvajanje ESR v letu 2011. Poročilo je razdeljeno na dva dela. V prvem delu so obravnavane zahteve iz člena 68 uredbe o ESR. Vanj je vključen tudi izid strateške razprave iz člena 16(1) uredbe o ESR. Drugi del zajema pregled nekaterih ključnih elementov ESR v obdobju 2007–2013, tj. trajne ukinitve, posodobitve v skladu s členom 25 in izvajanje osi 4.

Spremni delovni dokument služb Komisije zajema povzetek izvajanja v posameznih državah članicah in podrobne informacije o finančnem izvajanju².

2. DEL I – IZVAJANJE ESR

2.1. Glavni dogodki, trendi in izzivi

Finančno izvajanje v državah članicah: potrjena vmesna plačila držav članic do konca decembra 2011 so znašala 28 % (1 187 725 419,93 EUR) skupnih dodeljenih sredstev za ESR, tj. 84,5 % (551 273 466,57 EUR) več kot decembra 2010. Konec leta 2011 je bila povprečna stopnja obveznosti 55,29 %. Za Bolgarijo in Romunijo so značilne znatne zamude. Stopnja obveznosti za Nemčijo, Francijo, Madžarsko, Italijo, Malto, Slovenijo, Španijo in Švedsko je nižja od povprečne stopnje v EU. Na drugi strani so stopnje obveznosti za Belgijo, Ciper, Češko, Dansko, Estonijo, Finsko, Grčijo, Irsko, Litvo, Latvijo, Avstrijo, Poljsko, Slovaško, Nizozemsko in Združeno kraljestvo višje od povprečja v EU. Konec leta 2011 so za šest držav članic prevzete obveznosti v znesku 9 696 117 EUR iz tranše za leto 2009 prenehale veljati v skladu s pravilom „N + 2“ (člen 90 uredbe o ESR). To je precej več kot konec leta 2010.

Revizija uredbe o gorivu: v Belgiji, na Danskem, v Franciji, na Portugalskem in v Španiji so bile izvedene revizije v okviru Uredbe Sveta (ES) št. 744/2008. Komisija je rezultate prejela junija 2011. Glavne ugotovitve so povezane s pomanjkljivostmi v nacionalnih sistemih

---

¹ Člen 68 Uredbe Sveta (ES) št. 1198/2006 z dne 27. julija 2006 o Evropskem skladu za ribištvo, UL L 120, 15.8.2006.

² Preglednica I: Finančno izvajanje v konvergenčnih regijah.
Preglednica II: Finančno izvajanje v nekonvergenčnih regijah.
Preglednica III: Zneski, programirani za ESR, po prednostnih oseh in državah članicah.
Preglednica IV: Odhodki, potrjeni za ESR, po prednostnih oseh in državah članicah.

upravljanja in nadzora. Poleg tega revizijska poročila vsebujejo priporočila, v skladu s katerimi naj bi države članice (1) zagotovile vzpostavitev in pravilno delovanje sistemov upravljanja in nadzora, (2) zagotovile zadostne revizijske dejavnosti, (3) izboljšale sodelovanje s Komisijo, da bi se zgodaj preprečile morebitne nepravilnosti, ter (4) preverjale, da nepravilnosti niso posledica sistemskih težav. Komisija je revizijska poročila poslala zadevnim državam članicam, pri čemer jih je pozvala, naj sprejmejo ukrepe za odpravo pomanjkljivosti.

Komisija je na podlagi navedenih ugotovitev in priporočil druge države članice pozvala, naj izvedejo dodaten nadzor.

Skladnost: oceno skladnosti je do decembra 2011 predložilo **26** držav članic, pri čemer **je bilo** sprejetih **25** ocen. V primerjavi s prejšnjimi poročili je bilo manj težav s skladnostjo v zvezi z začasno in trajno ukinitvijo, zato je bilo prekinjenih manj plačil.

2.1.1. Izvrševanje proračuna s strani Komisije

V zvezi z letnimi obveznostmi je bilo ugotovljeno, da je bilo leta 2011 odobrenih 15,2 % (653 204 485 EUR) skupnih odobrenih sredstev za obdobje 2007–2013 (4 292 990 279 EUR), od tega 496 297 184 EUR za konvergenčne in 156 907 301 EUR za nekonvergenčne regije. V zvezi s plačili je bilo ugotovljeno, da je bilo leta 2011 plačanih 10,2 % (440 909 408 EUR) skupnih odobrenih sredstev, od tega 72,7 % za konvergenčne (320 405 479 EUR) in 27,3 % za nekonvergenčne regije (120 503 930 EUR). Ta plačila so bila izvršena v obliki vmesnih plačil. Podrobne informacije so na voljo v oddelku 5 spodaj in v spremnem delovnem dokumentu služb Komisije.

2.2. Tehnična pomoč

2.2.1. Uporaba tehnične pomoči s strani držav članic

Sredstva v proračunu za tehnično pomoč je odobrilo 22 držav članic. Države članice, ki so za tehnično pomoč odobrile večje zneske, so: Grčija (7 115 250 EUR), Poljska (4 756 335 EUR), Španija (4 416 169 EUR), Italija (2 581 161 EUR) in Latvija (2 092 140 EUR). Financirani ukrepi so vključevali izboljšanje upravne zmogljivosti, razvoj informacijske tehnologije, okrepitev obveščanja in informiranja javnosti ter podporo upravljanju in izvajanju operativnih programov.

2.2.2. Uporaba tehnične pomoči s strani Komisije

Komisija je leta 2011 porabila 3 874 825 EUR iz proračuna za tehnično pomoč za naslednje:

Informacijska tehnologija

Komisija je odobrila 554 741 EUR za zagotovitev računalniških storitev ter storitev, povezanih z vzdrževanjem in razvojem informacijskih sistemov GD MARE, potrebnih za izvajanje ESR.

Enota za podporo omrežju evropskih ribolovnih območij (FARNET)

Za FARNET je bilo odobrenih 1 891 871 EUR. Prednostna naloga omrežja FARNET v letu 2011 je bilo izvajanje osi 4 ESR prek stalne metodološke in tematske podpore, zagotovljene organom za upravljanje in lokalnim akcijskim skupinam za ribištvo v okviru omrežja FARNET. Za lokalne akcijske skupine za ribištvo sta bila organizirana dva

[nacionalna seminarja](#): seminar o razvoju strategije, ki je potekal marca v Sofiji (Bolgarija), in seminar o diverzifikaciji ribiških območij, ki je potekal julija v mestu Gdynia (Poljska). Omrežje FARNET je k prepoznavnosti osi 4 prispevalo prek svoje [spletne strani](#), [glasila](#), [kanala YouTube](#) in [uporabniškega računa Twitter](#). Publikacije so zajemale dve številki [revije FARNET](#) (v štirih jezikih) in navodila za [diverzifikacijo](#) (v 11 jezikih). Novembra 2011 je na obsežni [konferenci](#) o trajnostnih ribiških območjih sodelovalo več kot 450 zainteresiranih strani.

Konference

Komisija je organizirala konferenco o trajnostni prihodnosti ribiških območij (324 443 EUR) in seminar o izvajanju ESR (24 091 EUR).

Komunikacijske dejavnosti

Komisija je odobrila 148 878 EUR za pripravo štirih videoposnetkov o projektih osi 4, ki so na voljo na spletni strani EUROPA: o nabiralcih školjk v Baioni (Španija), neposredni prodaji in novih tehnologijah (Nemčija), ribiškem turizmu (Francija) in vrednostni verigi morskih alg (Danska).

Osebe, zaposlene za določen čas

Komisija je odobrila 850 000 EUR za plače za osebe, zaposlene za določen čas, ki sodeluje pri izvajanju ESR, zlasti za zagotavljanje ustreznega jezikovnega pokrivanja za jezike držav članic.

2.3. Izid strateške razprave iz člena 16(1) uredbe o ESR

Komisija je vsa vmesna vrednotenja ESR prejela do konca junija 2011. Vrednotenja so bila podlaga za zbirno poročilo, ki je bilo uporabljeno za strateško razpravo direktorjev za ribištvo, ki je 8. in 9. decembra 2011 potekala v Bruslju.

Glavne ugotovitve iz zbirnega poročila

Os 1 je najnaprednejša os v smislu finančnega črpanja. Gospodarske razmere so pomembno vplivale na izvajanje osi 1, saj so spodbudile izvajanje ukrepov v zvezi s trajno in začasno ukinitvijo ribolovnih dejavnosti. Kljub posebni določbi iz uredbe o ESR poleg ukrepov za trajno ukinitvev ni bil sprejet potreben načrt za prilagajanje ribolovnega navora. Učinek je bil ugotovljen tudi pri izvajanju ukrepov za podporo naložb v plovila, kot je povečanje selektivnosti opreme (z le nekaj vzpostavljenimi in delujočimi projekti), in podporo za mali priobalni ribolov.

Za ukrep 2.3 v okviru osi 2 je namenjen največji delež, in sicer za projekte za povečanje proizvodne zmogljivosti ter izboljšanje proizvodnih sistemov, higiene in delovnih pogojev, zlasti v predelovalnih obratih. Proizvodna zmogljivost v sektorju akvakulture se je kljub mnenju, da je izvajanje ovirano zaradi zahteve po presoji vpliva na okolje, v številnih državah članicah povečala.

Podpora ESR v okviru osi 3 je namenjena predvsem pristaniški infrastrukturi (ukrep 3.3), skupnim ukrepom (ukrep 3.1) in pilotnim projektom (ukrep 3.5). Okoljski ukrepi v akvakulturi, ki nadomeščajo uporabo proizvodnih metod v akvakulturi in prispevajo k varovanju okolja, se redko uporabljajo.

Enaindvajset držav članic izvaja ali načrtuje izvajanje osi 4. Vendar je stopnja izvajanja za os 4 počasnejša kot pri drugih oseh. Razlogi za zamudo so prepozno vzpostavljanje postopkov, omejen dostop do zasebnega financiranja in premajhno zanimanje ribiškega sektorja.

Učinek osi 5 (tehnična pomoč za podporo državam članicam pri upravljanju sredstev ESR) je zmeren. Vendar je v večini poročil o vrednotenju poudarjena njena uporabnost pri izvajanju operativnih programov in zagotavljanju informacij o dejanskih ali morebitnih upravičencih.

Na podlagi vrednotenja je razvidno, da je skupen prispevek programov ESR k ohranjanju virov ali okoljski trajnosti majhen, pri čemer so razpoložljivi okoljski ukrepi premalo izkoriščeni. Poleg tega se je štelo, da je prispevek programov ESR k spodbujanju enakih možnosti na splošno nevtralen ali le delno pozitiven.

Komisija je na sestanku države članice pozvala, naj preučijo načine za pospešitev izvajanja ESR. Predstavila je tudi povzetek mnenj o programskih fazah ESR in odzivov nanje. Veliko držav članic je sklenilo, da je bil nacionalni strateški načrt koristen v zgodnjih fazah postopka načrtovanja programov, vendar je v programskem obdobju izgubil svoj pomen. Druge države članice so poudarile potrebo po regionalni razsežnosti nacionalnega strateškega načrta, po potrebi tudi s pristopom, ki temelji na morskih bazenih. Veliko držav članic je načrtovalo revizije svojih operativnih programov za prerezporeditev sredstev glede na zunanje spremembe.

3. GOSPODARSKA USPEŠNOST RIBIŠKEGA SEKTORJA V OBDOBJU 2010–2011

3.1.1. Ribolovni sektor

Ladjevje EU je bilo leta 2010 v nasprotju s stanjem v obdobju 2007–2009 v povprečju donosno. Čisti dobiček je leta 2010 ustvarilo 11 od 21 držav članic, za katere so na voljo informacije v letnem gospodarskem poročilu za leto 2012, štiri države članice so še naprej ustvarjale izgube v sektorju, medtem ko so preostale države članice dosegle prag dobička.

Skupni prihodek je znašal 7 milijard EUR, skupni stroški pa so znašali 6,5 milijarde EUR (93 % skupnega prihodka). Skupni prihodek je bil 2,6 % višji od skupnega prihodka v letu 2009. Zajemal je 6,6 milijarde EUR iz prodaje rib, 34 milijonov EUR iz prihodka na podlagi ribolovnih pravic, 193 milijonov EUR iz prihodka, ki ne izhaja iz ribolova, in 126 milijonov EUR iz neposrednega prihodka na podlagi subvencij (manj kot 2 % skupnega prihodka in 27 % manj kot leta 2009).

Skupne plače posadke (1,9 milijarde EUR, kar je za 9 % manj kot leta 2009 kljub večjemu obsegu zaposlovanja), gorivo (1,3 milijarde EUR, kar je za 11 % več kot leta 2009, tj. znatno nižji odstotek od 37,5-odstotnega povišanja cen goriva v letih 2010 in 2009), drugi spremenljivi stroški (943 milijonov EUR) in stroški amortizacije (793 milijonov EUR) so bile štiri najpomembnejše stroškovne postavke, ki so skupaj predstavljale 75 % skupnih stroškov.

Skupaj je bilo na plovilih (razen Grčije) zaposlenih 138 500 ribičev (105 700 ekvivalentov polnega delovnega časa (EPDČ)), kar je 2,4 % odstotka več kot leta 2009. Stopnja zaposlenosti je bila med vsemi državami članicami EU, za katere so bili podatki na voljo, največja v Španiji, in sicer v smislu skupnega števila zaposlenih in EPDČ.

3.1.2. Akvakultura

Proizvodnja akvakulture v državah EU-27 je leta 2009 zajemala 1,30 milijona ton. Proizvodnja v sektorju akvakulture EU je kljub znatnemu povečevanju svetovne proizvodnje ostala nespremenjena. Delež EU v okviru svetovne proizvodnje se je zmanjšal s 3 % leta 1997 na 2,4 % leta 2009. Čeprav nedavni podatki kažejo, da se je gospodarska uspešnost podjetij v ribogojnem sektorju izboljšala, je večina delavcev v tem sektorju zaposlenih s krajšim delovnim časom, pri čemer je v 14 000 podjetjih zaposlenih skupaj 80 000 ljudi (od tega je 90 % mikropodjetij).

Za akvakulturo je v ESR namenjena približno tretjina sredstev, dodeljenih v okviru osi 2 (približno 28 % celotnega proračuna ESR). Od februarja 2011 je bilo izbranih približno 1 679 projektov in izplačanih več kot 40 milijonov EUR. Večina projektov vključuje produktivne naložbe, pri čemer je bilo več kot 50 % projektov povezanih s sladkovodno akvakulturo. Vmesno vrednotenje ESR³ je pokazalo, da so mnenja o učinkovitosti ukrepov akvakulture v ESR različna. Število delovnih mest, ustvarjenih v sektorju na podlagi ESR, je zanemarljivo, tj. manjše od 0,3 %. Čeprav se poleg tega zdi, da se je proizvodna zmogljivost na splošno povečala, to ni nujno vplivalo na povečanje proizvodnje, kar je posledica finančne krize in večje svetovne konkurence. Druge ovire za rast v sektorju so vpliv bolezni, težave v zvezi z izdajanjem dovoljenj, dostop do posojil (na kar dodatno vpliva majhnost večine proizvajalcev) in pomanjkanje nacionalnih strategij.

3.1.3. Predelava

V sektorju predelave rib v EU je bilo leta 2009 dejavnih več kot 3 500 podjetij, katerih glavna dejavnost je predelava rib, pri čemer je njihov promet znašal približno 25,5 milijarde EUR, njihova bruto dodana vrednost (BDV) pa več kot 6 milijard EUR⁴. Na območju celotne EU je število zaposlenih v tem sektorju, izraženo v EPDČ, približno 118 000 (kar ustreza skupnemu številu 150 000 delovnih mest).

Vrednost proizvodnje v zadnjih letih enakomerno narašča (17,8 milijarde EUR leta 2003 v državah EU-25, 18,94 milijarde EUR leta 2005 in 22,5 milijarde EUR leta 2007). Kljub temu sta se zaposlenost in število podjetij zmanjšala: s 132 000 EPDČ in 4 216 podjetij (EU-15) leta 2003 na 129 500 EPDČ in 4 035 podjetij leta 2005 ter 126 000 EPDČ in skoraj 4 000 podjetij leta 2007.

Za predelavo rib in tržne ukrepe je namenjenih več kot 60 % sredstev, pri čemer je s tema dvema področjema povezanih 34 % projektov v okviru osi 2 iz uredbe o ESR. Večina projektov je namenjenih povečanju proizvodne zmogljivosti, vendar je pomembno tudi izboljšanje proizvodnih sistemov, higiene in delovnih pogojev. Pri vmesnem vrednotenju ESR je bil ugotovljen pozitiven učinek ESR na ustvarjanje delovnih mest (+3 %) in šibkejši učinek na obseg ali vrednost proizvodnje. Veliko upravno breme in dostop do posojil sta glavna razloga, ki omejujeta učinkovitost ter izvajanje ESR na področju predelave. Poleg tega se zdi, da so glavne težave sektorja svetovna konkurenca, dostop do surovin zaradi manjše proizvodnje v EU in nizke stopnje dobička.

---

³ Na http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/eff_evaluation/eff_evaluation_synthesis_en.pdf, stran 40.

⁴ Pri predelavi rib je sodelovalo dodatnih 900 podjetij (promet v višini 2,3 milijarde EUR), vendar to ni bila njihova glavna dejavnost.

4. DEL II – ANALIZA

4.1. Javni in zasebni ukrepi za prilagoditev ribiškega ladjevja

4.1.1. Trajna ukinitiv

ESR zajema ukrepe za prilagoditev ribiškega ladjevja EU, vključno z javno pomočjo za trajno ali začasno ukinitiv ribolovnih dejavnosti.

Vmesno vrednotenje ESR je pokazalo, da je podpora ESR za trajno ukinitiv do 31. decembra 2010 vključevala le 3 % izvajanih projektov in kar 56 % plačil ESR v okviru osi 1 (202 milijona EUR). Glede na sedanje napovedi za programsko obdobje 2007–2013 bi to znašalo približno 720 milijonov EUR. Skupni znesek javne pomoči za ukrepe za neobratovanje v obdobju 2000–2015, ki znaša skoraj 1,3 milijarde EUR, se izračuna tako, da se zgoraj navedenemu znesku prišteje 546 700 000 EUR, izplačanih v okviru finančnega instrumenta za usmerjanje ribištva (FIUR) (obdobje 2000–2006).

Stalna težava, ki je bila izpostavljena med zaporednimi vrednotenji ESR in njegovega predhodnika FIUR, je bila povezana z načinom uporabe trajne ukinitve v praksi. Glavni razlog za to ni potreba po prilagoditvi ladjevja razpoložljivim virom, ampak gospodarske težave ladjevij, ne glede na stanje staležev. Ta težava ni bila odpravljena z zahtevo v ESR za pripravo načrtov za prilagajanje ribolovnega napora pred uporabo trajne ukinitve. Nasprotno, v nekaterih načrtih za prilagajanje ribolovnega napora je trajna ukinitiv izrecno predstavljena kot orodje za nadomestilo zmanjšanja ribolovnih možnosti in izboljšanje gospodarske sposobnosti preživetja preostalih plovil⁵. Zato se trajna ukinitiv pogosto ne uporablja za plovila, ki najbolj izkoriščajo staleže, ampak za plovila z najslabšimi finančnimi obeti, zaradi česar je omejena učinkovitost zagotovljene sposobnosti prilagajanja.

S tem se strinja tudi Evropsko računsko sodišče, ki je v posebnem poročilu iz decembra 2011⁶ o tem, kako so ukrepi EU prispevali k prilagoditvi zmogljivosti ribiškega ladjevja EU, ugotovilo, da se je dejanska ribolovna zmogljivost ladjevij EU v obdobju 1992–2008 kljub podpori neobratovanja „ob upoštevanju učinka tehnoloških izboljšav povečala za 14 %“. V poročilu so izpostavljeni primeri, v katerih je bila pomoč zagotovljena plovilom, ki bi z dejavnostjo prenehala ne glede na podporo oziroma ki so imela le majhen učinek na stanje staležev.

4.1.2. *Več kot polovica⁷ plovil, umaknjenih iz obratovanja, ni prejela pomoči za razrez. To dejstvo potrjuje omejen učinek podpore iz ESR na prilagoditev zmogljivosti. To je le manjši napredek v primerjavi s FIFG (2000–2006), ko je bilo mogoče do reforme skupne ribiške politike (SRP) leta 2002 dobiti pomoč za plovila, umaknjena iz obratovanja brez javne pomoči. Prilagoditve ladjevij cenam goriva.*

Cene goriva so do konca leta 2011 dosegle 0,65 EUR/l, kar je 20 % več kot decembra 2010 in 62,5 % več kot decembra 2009.

Ribiški sektor si zelo prizadeva za omejitev učinka višjih cen goriva na gospodarsko uspešnost. Podatki iz letnega gospodarskega poročila kažejo, da je bilo pri stroških goriva v

⁵ Vmesno vrednotenje ESR in naknadno vrednotenje FIUR sta na voljo na http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/fifg_evaluation/fifg_evaluation_executive_summary_sl.pdf.

⁶ Posebno poročilo št. 12/2011 – Ali so ukrepi EU prispevali k prilagoditvi zmogljivosti ribolovnih flot razpoložljivim ribolovnim možnostim?

⁷ 61 % bruto tonaže in 48 % kW, umaknjenih iz obratovanja leta 2011.

obdobju 2008–2010 zaznано manjše odstopanje kot pri cenah goriva. Ugotovljena sta dva izrazita trenda.

Prvi trend zajema spremembe ribolovnega vedenja, ki so neposredno na voljo upravljavcem, pri čemer so stroški zelo nizki ali pa jih sploh ni. Z omejitvijo hitrosti plovbe in ribolova se lahko na primer doseže do 16-odstotni prihranek pri porabi goriva. Na voljo so tudi dokazi, da ladjevja iztovarjajo ulov v pristaniščih, ki so bližje ribolovnim območjem. Ulov je nato s tovornjaki odpeljan v domače pristanišče. Upravljavci uvajajo tudi lažja orodja ali se odločajo za druge ribolovne dejavnosti (ribolov s parangali namesto s pridnenimi vlečnimi mrežami in ribolov z dvojno mrežo namesto z vlečno mrežo z gredjo). Kadar je to mogoče, se ladjevja približujejo ribolovnim območjem, ki so bližje domačemu pristanišču. Veliko teh prilagoditev se izvaja brez javne podpore.

Drugi trend je povezan s tehničnimi prilagoditvami plovila, kot so spremembe motorja in pogona, aerodinamika, zmanjšanje upora orodja v vodi in na morskem dnu, uporaba računalnikov za določitev najkrajših poti do ribolovnih območij, za spremljanje hitrosti plovila in postavitev vlečnih mrež pri optimalni hitrosti glede na moč in smer vetra, tokov ter valov. Dokazi kažejo, da je mogoče s temi prilagoditvami doseči prihranke, ki presegajo 25 % porabe. Pogosto, vendar ne vedno, se uporabijo sredstva ESR, v nekaterih primerih pa se uporabijo le zasebna sredstva.

Oba trenda kažeta znatne prihranke pri porabi goriva, pri čemer ni treba nujno zamenjati motorjev plovil.

Opozoriti je treba, da je v navedenem poročilu Računskega sodišča navedeno, da veliko takih prilagoditev iz člena 25 uredbe o ESR, zlasti naložbe v plovila, namenjene izboljšanju energetske učinkovitosti, prispeva k povečanju „dejanske ribolovne zmogljivosti“ plovil. To na primer velja za pogonske sisteme s šobo, zaradi katerih so doseženi pomembni prihranki pri porabi (do 20 %), poveča pa se lahko tudi hitrost plovbe.

4.2. Posodobitev v skladu s členom 25(2) direktive o ESR

Ugotovitve iz poročila Računskega sodišča so pomembno vplivale na pristop Komisije k ukrepom iz člena 25(2) uredbe o ESR. Čeprav bo večina dela izvedenega v letu 2012, je Komisija decembra 2011 državam članicam poslala navodila o razlagi člena 25(2), v skladu s katerimi je treba razlikovati med naložbami, s katerimi se povečuje ribolovna zmogljivost plovil, in naložbami, s katerimi se njihova zmogljivost ne povečuje. Navodilom je bil priložen dopis, v katerem so bile države članice pozvane, naj do 15. januarja 2012 predložijo seznam dejavnosti, financiranih v skladu s členom 25(2), za katere je bil predložen zahtevek za plačilo, vključno s kratkim opisom dejavnosti, opravljenim pregledom za preverjanje njihove skladnosti ter ustreznimi zneski financiranja na ravni EU in nacionalni ravni za vsako dejavnost. Komisija je v dopisu navedla tudi, da namerava pregledati združljivost operativnih programov z navodili in po potrebi zahtevati revizije.

Komisija zdaj analizira prispevke držav članic. Odločila se bo, ali je treba sprejeti ustrezne zahtevke za plačila, vključno z zahtevki, za katere je bil rok plačila prekinjen. Odločila bo tudi o uporabi finančnih popravkov za plačila, ki so bila že izvedena. Negotovost v zvezi z razlago člena 25(2) odraža težave pri posodabljanju ali zamenjavi motorjev brez povečanja ribolovne zmogljivosti.

4.3. Izvajanje osi 4 ESR

Izvajanje osi 4 se še vedno krepi, pri čemer so vidni prvi rezultati, čeprav je izvajanje na splošno še vedno razmeroma omejeno. Število izbranih lokalnih akcijskih skupin za ribištvo se je do konca decembra 2011 v 18 državah članicah povečalo na 220 (50 lokalnih akcijskih skupin za ribištvo več kot konec leta 2010). Od 21 držav članic, ki bodo izvajale os 4, skupin niso izbrale le še Irska, Slovenija in Romunija. Pričakuje se, da bo skupaj oblikovanih več kot 300 lokalnih akcijskih skupin za ribištvo.

Vse nove skupine zdaj prehajajo v fazo razvoja in izbire projektov. Konec leta 2011 je bilo izbranih 1 625 projektov, konec leta 2010 pa 685. Projekte je mogoče razdeliti v tri širše sklope: dodajanje vrednosti ribiškim proizvodom, diverzifikacija lokalnega gospodarstva ribiških območij ter izkoriščanje okoljskih sredstev (zelena rast), družbe in kulture, pri čemer je posebna pozornost namenjena prvima dvema elementoma. Podprti projekti so običajno majhni v smislu obsega naložb in so koristni za lokalne ribiške skupnosti.

Delež financiranja iz ESR, dodeljenega osi 4, znaša od 2,6 % v Franciji do 32,5 % v Romuniji. Povprečni proračun na lokalno akcijsko skupino za ribištvo znaša od manj kot 1 milijon EUR do več kot 7 milijonov EUR.

Poleg tega je hitrost izvajanja zelo različna, kar je mogoče pojasniti z različnim obsegom izkušenj z ozemeljskim razvojem in težavami, s katerimi se soočajo nekatere regionalizirane države pri opredelitvi vlog nacionalnih in regionalnih organov pri izvajanju osi 4 ter razlikovanju med njimi.

Organi za upravljanje si tudi zelo različno razlagajo pravila in smernice EU v zvezi z osjo 4. Težavno zagotavljanje javnega sofinanciranja pomeni veliko težavo za nekatere lokalne akcijske skupine za ribištvo. Poleg tega imajo zaradi gospodarske krize zasebni pobudniki težave pri zagotavljanju sofinanciranja za projekte. Čeprav v tej fazi programskega obdobja skupni podatki niso na voljo, več primerov kaže, da bi lahko os 4 prispevala k ustvarjanju delovnih mest.

Rezultati izvajanja osi 4 – Primeri ustvarjanja delovnih mest in prihodkov v okviru projektov, ki se izvajajo

– Ribiški turizem (Francija): lokalni akterji iz lokalne akcijske skupine za ribištvo Var so tri leta spodbujali ribiški turizem na zadevnem območju. Med letoma 2009 in 2010 je bilo za dejavnosti ribiškega turizma opremljenih in registriranih 12 čolnov. Prihodek zadevnih ribičev se je v dneh, ko so bili na čolnih tudi turisti, povečal za 30 % do 70 % (pri čemer se je ribolov izvajal bistveno manj časa kot običajne ribolovne dni).

– „Ribe s čolna“ (Nemčija): ribiči lahko v okviru tega projekta del svojega ulova prodajo neposredno končnim kupcem prek spletne strani, na kateri je navedeno, katere sveže ulovljene ribe bodo na voljo ter kdaj in kje. Enajst ribolovnih podjetij, ki sodelujejo v tem projektu, je doseglo znatno višje cene prek neposredne prodaje in samostojnega trženja v primerjavi z veleprodajnimi cenami.

– Trajna delovna mesta za 27 nabiralcev školjk v Galiciji (Španija) z zagotavljanjem pomoči pri razvoju in trženju novih proizvodov, pri čemer se ustvarja dodaten prihodek.

- Pomoč šestim invalidnim ribičem pri vrnitvi na delovno mesto v departmaju Charente-Maritime (Francija). V okviru tega projekta je načrtovanih 60 dodatnih delovnih mest za invalidne ribiče.
- Ustvarjenih je bilo šest dodatnih delovnih mest v lokalni ribji restavraciji, v kateri je urejen večnamenski delovni prostor v zgodovinski stavbi, kjer so organizirani kuharski tečaji, razstave in prireditve (Nizozemska, Urk).
- Ustanovljeno je bilo malo in srednje podjetje, ki zaposluje štiri ljudi in razvija inovativne živilske proizvode iz morske trave, pri čemer njegov letni promet znaša več kot 1 500 000 EUR (Danska, sever Jutlandije).
- S podporo, zagotovljeno logističnemu središču v kraju Kuusamo, ki zajema središče za ravnanje z ulovom in predelavo ulova za lokalne ribiče (Finska, sever regije Ostrobothnia), je bilo ustvarjenih šest novih delovnih mest v ribolovnih podjetjih in dve novi delovni mesti na področju predelovalnih dejavnosti.
- S spodbujanjem podjetja na področju akvakulture k proizvodnji ribje moke iz lokalnih ribjih odpadkov (stroški za ribjo moko so se znižali za 50 %, pri čemer znaša letni prihranek 20 000 EUR) (Andaluzija, Španija) je bilo ustvarjeno eno dodatno delovno mesto.

5. FINANČNO IZVAJANJE V DRŽAVAH ČLANICAH

PREGLEDNICA: KONVERGENCA IN NEKONVERGENCA FINANČNEGA IZVAJANJA

Država		Dodeljeno a	Odobreno b	Plačano c	% (b)/(a)	% (c)/(a)
Belgija	Obdobje 2007–2013	26 261 648,00	17 205 799,00	11 243 909,00	65,52 %	42,81 %
	Proračunsko leto: 2011	4 412 449,00	4 412 449,00	7 567 279,00		
Bolgarija	Obdobje 2007–2013	75 876 747,00	47 107 496,00	15 625 873,19	62,08 %	20,59 %
	Proračunsko leto: 2011	13 084 212,00	13 084 212,00	4 424 514,08		
Češka republika	Obdobje 2007–2013	27 106 675,00	18 492 712,00	14 758 064,92	68,22 %	54,44 %
	Proračunsko leto: 2011	4 043 811,00	4 043 811,00	7 671 187,19		
Danska	Obdobje 2007–2013	133 675 169,00	93 573 369,00	65 434 024,70	70,00 %	48,95 %
	Proračunsko leto: 2011	19 463 114,00	19 463 114,00	20 580 026,46		
Nemčija	Obdobje 2007–2013	149 121 176,00	103 720 590,00	60 355 018,91	69,55 %	40,47 %
	Proračunsko leto: 2011	22 443 794,00	22 443 794,00	12 931 618,46		
Estonija	Obdobje 2007–2013	84 568 039,00	54 878 609,00	30 975 023,79	64,89 %	36,63 %
	Proračunsko leto: 2011	12 995 534,00	12 995 534,00	10 777 597,65		
Irska	Obdobje 2007–2013	42 266 603,00	27 691 739,00	20 590 159,00	65,52 %	48,71 %
	Proračunsko leto: 2011	7 101 580,00	7 101 580,00	0,00		
Grčija	Obdobje 2007–2013	207 832 237,00	149 533 189,00	67 985 280,18	71,95 %	32,71 %
	Proračunsko leto: 2011	29 514 336,00	29 514 336,00	35 990 929,01		
Španija	Obdobje 2007–2013	1 131 890 912,00	803 995 016,00	404 470 852,66	71,03 %	35,73 %
	Proračunsko leto: 2011	162 654 289,00	162 654 289,00	118 436 927,74		
Francija	Obdobje 2007–2013	215 686 616,00	150 871 906,00	87 774 969,38	69,95 %	40,70 %
	Proračunsko leto: 2011	31 457 343,00	31 457 343,00	13 506 474,71		
Italija	Obdobje 2007–2013	424 342 854,00	297 930 059,00	163 479 766,46	70,21 %	38,53 %
	Proračunsko leto: 2011	61 620 807,00	61 620 807,00	59 235 210,54		
Ciper	Obdobje 2007–2013	19 724 418,00	13 807 204,00	13 278 025,78	70,00 %	67,32 %
	Proračunsko leto: 2011	2 871 876,00	2 871 876,00	4 367 980,79		
Latvija	Obdobje 2007–2013	125 015 563,00	81 747 415,00	65 170 045,47	65,39 %	52,13 %
	Proračunsko leto: 2011	19 243 706,00	19 243 706,00	25 474 344,28		
Litva	Obdobje 2007–2013	54 713 408,00	36 709 949,00	23 120 863,91	67,09 %	42,26 %
	Proračunsko leto: 2011	8 161 553,00	8 161 553,00	4 675 239,50		

Luksemburg	Obdobje 2007–2013	0,00	0,00	0,00	0,00 %	0,00 %
	Proračunsko leto: 2011	0,00	0,00	0,00		
Madžarska	Obdobje 2007–2013	34 769 572,00	21 987 859,00	12 865 081,83	63,24 %	37,00 %
	Proračunsko leto: 2011	5 952 501,00	5 952 501,00	7 190 107,83		
Malta	Obdobje 2007–2013	8 372 329,00	5 300 916,00	2 126 063,75	63,31 %	25,39 %
	Proračunsko leto: 2011	1 271 388,00	1 271 388,00	953 937,69		
Nizozemska	Obdobje 2007–2013	48 578 417,00	34 005 165,00	13 201 570,50	70,00 %	27,18 %
	Proračunsko leto: 2011	7 073 021,00	7 073 021,00	1 553 560,32		
Avstrija	Obdobje 2007–2013	5 259 318,00	3 692 103,00	3 645 455,55	70,20 %	69,31 %
	Proračunsko leto: 2011	763 814,00	763 814,00	753 548,00		
Poljska	Obdobje 2007–2013	734 092 574,00	483 677 649,00	211 027 766,33	65,89 %	28,75 %
	Proračunsko leto: 2011	121 944 858,00	121 944 858,00	71 086 296,54		
Portugalska	Obdobje 2007–2013	246 485 249,00	173 238 515,00	83 595 336,48	70,28 %	33,91 %
	Proračunsko leto: 2011	35 759 773,00	35 759 773,00	19 208 344,06		
Romunija	Obdobje 2007–2013	230 645 644,00	143 020 768,00	32 299 988,49	62,01 %	14,00 %
	Proračunsko leto: 2011	39 257 052,00	39 257 052,00	0,00		
Slovenija	Obdobje 2007–2013	21 640 283,00	15 269 905,00	5 751 652,52	70,56 %	26,58 %
	Proračunsko leto: 2011	3 515 536,00	3 515 536,00	2 722 012,90		
Slovaška	Obdobje 2007–2013	13 123 309,00	8 607 829,00	5 170 176,35	65,59 %	39,40 %
	Proračunsko leto: 2011	1 782 386,00	1 782 386,00	1 257 371,92		
Finska	Obdobje 2007–2013	39 448 827,00	27 614 400,00	16 427 458,77	70,00 %	41,64 %
	Proračunsko leto: 2011	5 743 752,00	5 743 752,00	5 039 613,94		
Švedska	Obdobje 2007–2013	54 664 803,00	38 265 669,00	24 999 874,53	70,00 %	45,73 %
	Proračunsko leto: 2011	7 959 199,00	7 959 199,00	5 505 285,77		
Združeno kraljestvo	Obdobje 2007–2013	137 827 889,00	90 707 217,00	19 295 904,46	65,81 %	14,00 %
	Proračunsko leto: 2011	23 112 801,00	23 112 801,00	0,00		
Skupaj	Obdobje 2007–2013	4 292 990 279,00	2 942 653 047,00	1 474 668 206,91	68,55 %	34,35 %
	Proračunsko leto: 2011	653 204 485,00	653 204 485,00	440 909 408,38		